

Politiske mærkesager 2026-2028

1. Alle skal opleve at høre til et forpligtende fysisk fællesskab

At høre til kræver steder, hvor man kan møde andre, lære dem at kende og opleve, at ens tilstedeværelse betyder noget. Trygge relationer har brug for tid, gentagne møder og nogen, der tager ansvar for at invitere nye med. Derfor skal unge have adgang til fællesskaber, som de kan vende tilbage til, og hvor der er plads til at opbygge tillid i den enkeltes eget tempo.

Behovet er tydeligt. I DUF's Ungeanalyse 2025 svarer 27 procent af de unge, at de savner steder, hvor de kan dyrke en fælles interesse sammen med andre. Ventilen's egne resultater viser samtidig, hvilket udbytte unge kan opleve i et trygt fællesskab. I vores dokumentationsrapport for 2025 svarer 85,2 procent af de adspurgte unge, at de føler sig mindre ensomme, efter at de er begyndt i et af vores mødesteder. 72,2 procent oplever, at de er blevet bedre til at håndtere sociale situationer.

For Ventilen betyder et forpligtende fællesskab, at mennesker mødes over tid, viser omsorg og tager medansvar for hinanden. Det skal være muligt at bidrage og mærke, at man har en plads, også når man er usikker eller har svært ved selv at tage initiativ. Derfor er der brug for både fællesskaber, som byder aktivt velkommen, og mennesker, der kan hjælpe unge med at finde vej ind. Det gælder i foreningslivet, på lokale mødesteder og i fritidsjob, hvor kolleger og fælles opgaver kan give tilhørsforhold.

Ventilen mener, at samfundet skal skabe stabile rammer for disse fællesskaber. Det kræver tilgængelige lokaler, transportmuligheder og finansiering, der giver indsatserne tid til at udvikle sig og bevare relationerne. Trivselskommissionen peger på fællesskaber som en af de vigtigste beskyttelsesfaktorer for unges trivsel. Samtidig fremhæver kommissionen det stadig mere digitaliserede børne- og ungeliv som en udvikling, vi skal tage alvorligt. Sociale medier og smartphones fylder mere, mens flere unge oplever blandt andet ensomhed, isolation og mindre søvn. Det betyder ikke, at digitale fællesskaber ikke kan have værdi, men det understreger behovet for at beskytte og styrke de fysiske fællesskaber. Politiske krav til platformene skal derfor følges af investeringer i de steder og aktiviteter, hvor unge faktisk kan mødes og blive en del af hinandens hverdag.

Alle unge skal have en vej ind i et fællesskab

Det er ikke altid nok at vide, at tilbuddet findes. Mange har brug for nogen, der hjælper dem indenfor. Alle kommuner skal have en fællesskabsguide eller lignende, som kan hjælpe unge med at finde vej ind i et lokalt fællesskab.

Flere unge skal have et fritidsjob

Et fritidsjob giver ikke kun unge mulighed for at tjene egne penge, men også muligheden for at tage ansvar, kollegaer og oplevelsen af at høre til i et arbejdsfællesskab. Flere unge skal have hjælp til at finde et fritidsjob, også dem, der mangler netværk eller har brug for støtte til at komme i gang. Arbejdspladser skal samtidig forpligtes til at tage godt imod unge og aktivt inddrage dem i det kollegiale fællesskab.

Åbn byen for ungefællesskaber

Skoler, biblioteker, kulturhuse og idrætsfaciliteter står mange steder tomme om aftenen. Flere offentlige lokaler skal åbnes gratis eller billigt for ungefællesskaber om aftenen og i weekenderne.

Fællesskaber skal have faste rammer – ikke leve fra pulje til pulje

Det tager tid at skabe et fællesskab, hvor mennesker kender hinanden og føler sig hjemme. Ensomheds- og fællesskabsindsatser, der bygger på faglig viden om ensomhed og arbejder systematisk med at hjælpe unge ind i trygge fællesskaber og styrke deres relationer over tid, skal derfor kunne få flerårig og stabil finansiering.

Giv plads til fællesskaber uden skærm

Det digitale liv må ikke stå i vejen for de relationer, der opstår, når vi mødes ansigt til ansigt. Børn og unge skal have mere tid og flere steder, hvor de kan være sammen, uden at skærmen hele tiden kræver deres opmærksomhed.

2. Bekæmp ulighed i unges adgang til fællesskaber

Alle unge skal have mulighed for at finde et fællesskab, hvor de føler sig trygge, værdsatte og betydningsfulde. Men mulighederne er ulige fordelt. Økonomi, opvækstvilkår, geografiske afstande og adgang til støtte kan have betydning for, hvilke fællesskaber unge kan deltage i, og hvor let det er at få hjælp, når ensomheden fylder.

Den sociale ulighed viser sig allerede i skoleårene. En rapport fra Statens Institut for Folkesundhed fra 2025 viser, at 13 procent af eleverne i 5., 7. og 9. klasse, som lever under fattigdomsgrænsen, ofte eller meget ofte føler sig ensomme. Blandt elever over fattigdomsgrænsen er andelen 7 procent. Samtidig viser DUF's Ungeanalyse fra 2025, at økonomi er en barriere for foreningsdeltagelse for 22 procent af unge fra økonomisk pressede hjem, har aldrig været foreningsaktive. Det gælder 7 procent blandt unge, der aldrig har været foreningsaktive og er vokset op uden økonomiske eller sociale belastninger.

For Ventilen er det afgørende, at arbejdet mod ensomhed tager højde for disse forskelle. Kontingent, udstyr og transport kan gøre aktiviteter sammen med andre utilgængelige, selvom den unge gerne vil deltage. Det samme kan lange afstande, utilgængelige lokaler eller sociale koder, som gør det svært at finde sin plads. Unge med minoritetsbaggrund eller handicap skal mødes af fællesskaber, der aktivt arbejder med de barrierer, som kan stå i vejen for deres deltagelse.

Ventilen mener derfor, at adgangen til fællesskaber og hjælp mod ensomhed skal være et politisk ansvar. Der skal investeres dér, hvor behovet er stort, og mulighederne er få. Det kræver tilgængelige lokale tilbud, økonomisk støtte til deltagelse og hjælp til at tage de første skridt ind i fællesskabet. Samtidig skal viden og måling af ensomhed følges op af politisk handling. Postnummer og pengepung må aldrig afgøre, om man får mulighed for at høre til.

Hjælp og fællesskaber skal være tæt på

Det må ikke være ens postnummer eller økonomi, der afgør, om man kan få hjælp ud af ensomhed og finde et fællesskab. Alle unge skal have adgang til gratis hjælp ud af ensomhed inden for højst 30 minutters transport, i tilbud med faglig viden og kompetencer på området. Derfor skal der investeres i varige ungefællesskaber og ensomhedsindsatser i områder, hvor tilbuddene i dag er få. Der er et særligt behov for at understøtte lokale tilbud i landdistrikter og yderområder, så lange afstande og begrænsede transportmuligheder ikke afskærer unge fra hjælp og fællesskaber.

Viden og måling af ensomhed skal føre til politisk handling

Arbejdet mod ensomhed skal tage afsæt i den viden, vi allerede har om unges behov. Politikere skal følge op på de eksisterende målinger, der gennemføres hvert fjerde år, og vurdere, om indsatserne modsvarer de behov, målingerne afdækker. Hvis målingerne viser sociale eller geografiske forskelle, skal der tages højde for dem. Indsatser og ressourcer skal tilpasses, så hjælpen når de unge, der har behov for den.

Økonomi må ikke holde unge udenfor

Udgifter til kontingent, udstyr og transport kan afholde unge fra at deltage i fællesskaber. Alle kommuner skal tilbyde fritidspas til unge op til 25 år, og passet skal også kunne dække transport til og fra aktiviteterne. Ordningen bør kombineres med støtte til at tage det første skridt ind i fællesskabet, f.eks. gennem fællesskabsguider og et let tilgængeligt overblik over lokale tilbud.

Bedre transport til fællesskaber

I mindre byer og landdistrikter kan en manglende bus være nok til at holde unge hjemme. Den offentlige transport skal styrkes, så unge reelt kan komme til og fra uddannelse, fritidsliv og fællesskaber.

Fællesskaber skal være åbne for alle

Der skal stilles krav om, at civilsamfundsorganisationer og foreninger, både på social- og idrætsområdet, arbejder bevidst og systematisk med at skabe inkluderende miljøer omkring deres aktiviteter. De skal tage ansvar for at byde nye deltagere velkommen, undersøge, hvem der har svært ved at deltage, og aktivt fjerne unødvendige barrierer. Det gælder f.eks. sproglige, økonomiske, fysiske og sociale barrierer, som kan holde unge med minoritetsbaggrund eller andre unge uden for fællesskabet.

3. Ingen skal gå alene gennem en uddannelse

En uddannelse skal være et sted, hvor unge både udvikler sig fagligt og oplever at høre til. Alligevel kan man møde op til undervisningen, aflevere sine opgaver og få gode karakterer, mens man føler

sig alene. Ensomhed er aldrig synlig, og det at være omgivet af andre er ingen garanti for at være en del af fællesskabet.

I en undersøgelse fra 2025, gennemført blandt 15-30-årige for Ventilen og Call me, svarer 17 procent af de unge under uddannelse, at de i lav grad eller slet ikke føler sig som en del af et fællesskab på deres skole eller uddannelse. Samme undersøgelse viser, at 28 procent af de svært ensomme unge ikke har fortalt nogen om deres ensomhed. Tallene understreger behovet for uddannelsesmiljøer, hvor fællesskaber bliver understøttet aktivt, og hvor det er trygt at sige højt, når man har det svært.

Ventilen mener, at forebyggelse af ensomhed skal være en fast del af ungdomsuddannelsernes ansvar. Arbejdet skal være forankret i ledelsen, udvikles sammen med eleverne og understøttes af tid og kompetencer hos lærere og andre medarbejdere. Fællesskab skal tænkes ind i hele uddannelsesforløbet: i overgangen fra grundskolen, studiestarten, undervisningen, pauserne og de sociale aktiviteter. Uddannelsesstederne skal arbejde systematisk med at skabe tryghed, styrke elevernes tilhørsforhold og fjerne barrierer for deltagelse, så mistrivsel og fravær forebygges, før problemerne vokser.

Indsatserne skal tilpasses de enkelte uddannelser og elevgrupper. På erhvervsuddannelserne skal der være sammenhæng og tilhørsforhold på tværs af skole, praktik og lærepladser. På den kommende EPX skal trykke fællesskaber og støtte til elever med forskellige behov tænkes ind fra begyndelsen. På FGU skal overskuelige fællesskaber og gennemgående relationer hjælpe unge med at finde fodfæste og skabe en god overgang videre. På alle uddannelser skal der arbejdes forebyggende med de normer og gruppedynamikker, der kan føre til utryghed og social eksklusion. Det ansvar gælder også på de videregående uddannelser.

Ventilens ambition er, at alle unge møder en uddannelse, som tager deres sociale tilhørsforhold alvorligt. Ingen skal selv bære hele ansvaret for at finde vej ind i fællesskabet. Uddannelsesstederne skal skabe rammer, hvor unge bliver set, får støtte og oplever, at der er en plads til dem.

Alle ungdomsuddannelser skal have en plan mod ensomhed

Forebyggelse af ensomhed kræver en fælles retning og et tydeligt ansvar for at skabe et uddannelsesmiljø, hvor alle kan deltage og føle sig trygge. Alle ungdomsuddannelser skal have en konkret plan for at forebygge ensomhed og styrke inkluderende fællesskaber. Planen skal udvikles sammen med eleverne og beskrive indsatser, ansvar og løbende opfølgning.

Som en del af planen skal der arbejdes systematisk med at forebygge social eksklusion og utrygge gruppedynamikker. Det kræver fælles normer for samvær, respekt for forskellighed og undervisere, der har kompetencer til at skabe inkluderende fællesskaber og gribe tidligt ind over for ekskluderende adfærd.

Skoler og uddannelser skal arbejde systematisk med at forebygge skolevægring og hjælpe unge med længerevarende fravær tilbage i fællesskabet. Arbejdet kan f.eks. understøttes gennem videreuddannelse af studievejledere i at opdage tidlige tegn på skolevægring og i at hjælpe unge tilbage til en hverdag, hvor de oplever at høre til.

At begynde på en ny uddannelse skal give mulighed for en frisk start og nye relationer. Unge, der har svære sociale erfaringer med sig, kan have brug for ekstra støtte til at finde tryghed i et nyt fællesskab.

Studiestart skal skabe relationer

De første uger skal bygge på mindre grupper, buddyordninger og aktiviteter, hvor alle kan være med og med en tydelig og inkluderende struktur. Arbejdet med relationerne skal fortsætte, når introduktionsdagene er slut.

Undervisere, vejledere og øvrigt pædagogisk personale på ungdomsuddannelserne skal have kompetenceudvikling i at skabe inkluderende klassefællesskaber og støtte unge, der har svært ved at finde deres plads. Der skal afsættes tid og ressourcer til at bruge denne viden i hverdagen.

Skoler og uddannelser skal derfor gøre ensomhed til et naturligt emne og være med til at bryde tabuet, så det bliver lettere for unge at sige højt, når de føler sig alene. Det skal samtidig være tydeligt, hvem de kan gå til for at få støtte.

Erhvervsskolerne skal styrke fællesskabet på tværs af skole og oplæring med faste aktiviteter og mentorordninger. Der skal investeres i bedre fysiske og sociale rammer, som giver eleverne mulighed for at mødes og fastholde relationer gennem hele uddannelsen.

EPX skal udvikles med faste klassefællesskaber, gennemgående voksne og fælles aktiviteter, som giver elever med forskellige forudsætninger mulighed for at deltage. Der skal afsættes ressourcer til social støtte og trygge overgange både ind i uddannelsen og videre til næste uddannelsesforløb.

FGU skal hjælpe unge videre til job eller uddannelse og samtidig give dem et sted at finde fodfæste.

Der skal være små, faste fællesskaber og en gennemgående kontaktperson, som hjælper den unge videre til uddannelse eller job. Overgangen skal planlægges sammen med den unge og det nye uddannelsessted eller den nye arbejdsplads, med klare aftaler om, hvem der tager imod, hjælper den unge ind i fællesskabet og følger op på, om den unge finder sig til rette.

Videregående uddannelser skal skabe stærke studiefællesskaber

Studerende skal have mulighed for at opbygge trygge relationer og opleve at høre til gennem hele deres uddannelse.

De videregående uddannelser skal afsætte ressourcer til faste studiegrupper, mentorordninger og inkluderende faglige og sociale aktiviteter, som udvikles sammen med de studerende. Arbejdet med fællesskaber skal fortsætte efter studiestarten, og der skal være støtte til at finde ind i nye fællesskaber ved studieskift, praktik og overgangen til en overbygningsuddannelse.